

بیمه آتش سوزی

اصولاً علم و آگاهی بیمه گذار در مورد پوشش های بیمه ای و شرایط بیمه نامه های مختلف غیر از آنکه اهرم بسیار مفیدی برای وی به شمار می رود ، بازوی توانایی در شناساندن واریه خدمات بهتر توسط بیمه گران است. باید در نظر داشت به همان نسبت که بیمه گذار بهتر و بیشتر از شرایط و مقررات بیمه آگاه باشد ، می تواند در انتخاب بیمه نامه و پوشش مناسب با دست بازتری عمل کند که از این طریق به فراگیر شدن و ارتقاء فرهنگ بیمه در جامعه کمک می کند .

یکی از رشته هایی که اطلاعات بیمه گذار در انتخاب پوشش و شرایط مناسب در آن حائز اهمیت بسیار است بیمه آتش سوزی است بنابراین ابتدا تعریف بیمه آتش سوزی و اصول حاکم بر بیمه های آتش سوزی ، انواع بیمه نامه های آتش سوزی ، موارد تحت پوشش و سپس خطرات و استثنائات این بیمه نامه بصورت خلاصه بیان می گردد.

تعریف بیمه آتش سوزی :

قرارداد بیمه آتش سوزی توافقی است بین بیمه گذار از یک سو و بیمه گر از سوی دیگر که براساس آن بیمه گر متعهد می گردد در قبال دریافت حق بیمه خسارت وارد به مورد بیمه (اموال بیمه شده) را در صورت وقوع خطرات بیمه شده که منجر به وارد آمدن خسارت به مورد بیمه شود در حدود تعهدات خود (سرمایه مورد بیمه) و برای دوره زمانی معین جبران نماید. در این حالت خسارت وارده قابل پرداخت به بیمه گذار و یا ذینفع مندرج در بیمه نامه می باشد.

اصولاً در صدور بیمه نامه آتش سوزی باید سه اصل حسن نیت ، اصل نفع بیمه پذیر و اصل جبران خسارت وجود داشته باشد تا بیمه نامه بر اصول صحیح و درستی استوار باشد، زیرا بیمه گذار موظف است کلیه سوالات مندرج در فرم پیشنهاد بیمه آتش سوزی را براساس حسن نیت و با دقت پاسخ دهد و در عوض بیمه گر موظف است که در صورت بروز حریق و ایجاد خسارت ، حداکثر خسارت مالی حادث شده را با توجه به شرایط بیمه نامه و مشروط به اینکه از سرمایه بیمه نامه تجاوز نکند در وجه بیمه گذار پرداخت نماید.

شرایط حاکم بر قرارداد بیمه آتش سوزی

در بیمه آتش سوزی علاوه بر حاکم بودن قانون بیمه شرایط عمومی و اختصاصی و خاص بیمه نامه نیز بر روابط بیمه گر و بیمه گذار حاکم می باشد.

شرایط عمومی بیمه نامه

مجموعه شرایطی است که درباره مسائل عام و کلیات قرارداد در چارچوب قوانین و مقررات بیمه ای تنظیم و بر روابط بین بیمه گر و بیمه گذار حاکم می باشد که این شرایط مصوب شورای عالی بیمه بوده و به صورت چاپی در ظهر بیمه نامه آتش سوزی آورده می شود.

شرایط خصوصی بیمه نامه

مجموعه شرایطی است که توافق های بین بیمه گر و بیمه گذار در آن قید می شود که به صورت تایپ شده در بخش توضیحات بیمه نامه آورده و به امضاء بیمه گر می رسد. این شرایط تا آنجائیکه مغایر با قوانین الزام آور نباشد می تواند ناقض شرایط عمومی بیمه نامه قرار گیرد و به عبارتی می توان گفت شرایط خصوصی بیمه نامه بر شرایط عمومی بیمه نامه مقدم است .

شرایط خاص بیمه نامه

مجموعه شرایط و توافقهایی است که بین بیمه گر و بیمه گذار به صورت اختصاصی و تنها مختص یک مورد بیمه خاص صورت می گیرد و این توافقها عمومیت نداشته و قابل تسری به کلیه موارد بیمه ای نمی باشد.

بر اساس تفاوت در تعریف بعضی بخش های مورد نیاز در قرارداد بیمه آتش سوزی، می توان این نوع بیمه را به ۳ شاخه زیر تفکیک کرد :

۱ - آتش سوزی اماکن مسکونی:

در این نوع بیمه نامه، منازل مسکونی تحت پوشش قرار می گیرد. موارد تحت پوشش شامل ساختمان، مشاعات، تاسیسات و اثاثیه منزل می باشد

۲ - آتش سوزی اماکن اداری - تجاری (غیر صنعتی):

این نوع بیمه نامه شامل تمام ریسک های تجاری فروشگاهها، کارگاهها، تعمیرگاهها، مراکز ورزشی، تفریحی و.... می باشد.

۳ - آتش سوزی اماکن صنعتی:

در این نوع بیمه نامه، تمامی ریسک های صنعتی در کارخانجات و سایر مراکز تحت پوشش قرار می گیرد، دارائی ها و اموالی که در یک کارخانه می توان بیمه نمود شامل ساختمان ها، ماشین آلات، تاسیسات، موجودی موارد اولیه و مواد ساخته شده، ابزار آلات و تجهیزات، اثاثیه ثابت و لوازم اداری و.... می باشد

در تقسیم بندی دیگری بیمه نامه های آتش سوزی را می توان به صورت ذیل تقسیم نمود :

بیمه نامه آتش سوزی با سرمایه ثابت

- با این نوع پوشش بیمه ای، بیمه گر خسارات ناشی از آتش سوزی به اموال مورد بیمه را تا حداکثر سرمایه مندرج در بیمه نامه و به میزان زیان وارد شده جبران می کند. اصولاً خسارات پرداختنی نمی تواند از مابه التفاوت ارزش هر یک از اقلام بیمه شده بلافاصله قبل و بعد از بروز خسارت و یا در صورت وقوع حادثه منجر به خسارت کلی، از مبلغ بیمه شده هر یک از اقلام خسارت دیده بیشتر باشد. بیمه گذار در زمان اخذ پوشش بیمه ای باید دقت کند که اموال خود را به قیمت واقعی آن بیمه کند، در غیر این صورت بر اساس ماده ۱۰ قانون بیمه در صورتی که مالی به کمتر از ارزش واقعی خود بیمه شده باشد، بیمه گر فقط به تناسب مبلغی که بیمه کرده به قیمت واقعی مال مسئول جبران خسارت بیمه گذار خواهد بود.

بیمه نامه آتش سوزی با شرایط جایگزینی و بازسازی

کاربرد این نوع بیمه نامه در زمانی توصیه می شود که ارزش واحدهای صنعتی و تجاری و یا صنفی به دلیل اعمال ضریب استهلاک یا مستهلک شده و یا به میزان ۵۰٪ و یا بیشتر کاهش یافته است در صورتی که جایگزینی و یا بازسازی همین واحدهای مستهلک شده به دلیل شرایط خاص اقتصادی جامعه به چندین برابر افزایش یافته است. در صورت وجود چنین شرایطی، بیمه گر توافق می کند که بیمه گذار کلیه تاسیسات و دارایی های خود را مجدداً و به ارزش روز ارزیابی کند و آنها را با قیمتهای جدید تحت پوشش درآورد. در این حالت چنانچه اموال مورد بیمه به علت بروز یکی از خطرات مشمول بیمه تلف شده و یا خسارت ببیند، بیمه گر نسبت به تعمیر و بازسازی ساختمان آسیب دیده و چنانچه ماشین آلات واحد صنعتی باشد، نسبت به جایگزینی آن اقدام لازم را انجام خواهد داد. یکی از جنبه های مهم و حیاتی بیمه نامه که نمونه بارز ارائه خدمات قابل قبول شرکت بیمه است، در انجام عمل بازسازی و جایگزینی در اسرع وقت و در واقع در مدت زمان متعارف و قابل قبول است.

بیمه نامه آتش سوزی با شرایط اظهارنامه ای:

معمولاً شرکتهای بیمه، در زمان صدور بیمه نامه های آتش سوزی، سرمایه معینی را برای ماشین آلات و یا مواد اولیه و یا در جریان ساخت به عنوان حداکثر سرمایه برای پرداخت خسارت در بیمه نامه قید می کنند. این حداکثر سرمایه معمولاً از طرف بیمه گذار تعیین می شود. امروزه با توجه به پیچیدگی واحدهای تولیدی، صنعتی و حجم مبادلات و کالایی که هر روز به انبارها وارد و یا از آن خارج می شود و در نظر گرفتن تورم و افزایش قیمتها در مدت کونا به باعث شده که صاحبان صنعت و تولید کنندگان پوشش بیمه ای مورد نیاز خود را به نحوی دریافت کنند که در صورت بروز حادثه حریق، سرمایه های تحت پوشش بیمه ای به ارزش روز بوده و در زمان وجود نوسانات شدید در قیمت و یا در میزان موجودی، نیاز به افزایش و یا کاهش آن از طریق صدور الحاقیه نباشد.

از ویژگیهای خوب این نوع پوشش بیمه ای آن است که در بیمه نامه های اظهارنامه ای، سقف حداکثری برای تعهد بیمه گر در مورد جبران خسارت معین می شود و بیمه گذار هم بر اساس شرایط بیمه نامه و مدت تعیین شده در آن برای اعلام موجودی خود در طول مدت اعتبار بیمه نامه اقدامات لازم را انجام می دهد. بر اساس توافق انجام شده، اعلام میزان موجودی می تواند ماهانه، سه ماهه و یا کمتر و بیشتر باشد، اما باید اضافه کرد، که هر چه فاصله مدت

اعلام موجودی کمتر باشد، در زمان بروز خسارت رقم واقعی تر و صحیح تر محاسبه خواهد شد، اما در صورتی که بیمه‌گذار براساس شرایط قرارداد عمل نکرده، موجودی خود را بموقع اعلام نکند، در صورت بروز خسارت، حداکثر مبلغ بیمه شده مأخذ و مبنای محاسبه خسارت قرار خواهد گرفت و بیمه‌گر ضمن انجام حسابرسی دفترها، اسناد و مدارک معتبر بیمه‌گذار، نسبت به تعیین موجودی و تسویه خسارت اقدام خواهد کرد. محاسبه حق بیمه این‌گونه بیمه‌نامه‌ها به صورت موقت است و به مأخذ حداکثر سقف مندرج در بیمه‌نامه دریافت می‌شود. اما ممکن است اظهارنامه‌های ارسالی از سوی بیمه‌گذار کمتر از سقف سرمایه بیمه‌نامه باشد که در این صورت بیمه‌گر و بیمه‌گذار توافق می‌کنند که ۷۵٪ حق بیمه سقف قرارداد پرداخت شود و حق بیمه قطعی پس از پایان دوره بیمه‌نامه و بررسی اظهارنامه‌های ارسالی محاسبه گردد. اما به هر حال حق بیمه قطعی در هیچ زمان کمتر از ۵۰٪ حق بیمه اصلی بیمه‌نامه نخواهد بود. به هر حال در زمان صدور بیمه‌نامه‌های اظهارنامه‌ای باید دقت کرد که اظهارنامه‌های ارسالی بدقت مورد رسیدگی قرار گیرد و ارسال آنها هم بموقع صورت پذیرفته و مبلغ اظهارنامه نیز از حداکثر سقف بیمه‌نامه بیشتر نباشد، زیرا حداکثر تعهد بیمه‌گر همان سقف بیمه‌نامه است و چنانچه بیمه‌گذار موجودی بیشتری در انبار دارد حتماً باید طی الحاقیه‌ای سقف بیمه‌نامه را افزایش دهد.

بیمه‌نامه با شرایط فرست لاس:

در شرایطی از بیمه (first loss) فرست لاس استفاده می‌شود که بیمه‌گذار مطمئن است هر اندازه خسارت شدید باشد امکان از بین رفتن تمامی مورد بیمه وجود ندارد یا اینکه اموال بیمه شده در سطح جغرافیائی بسیار وسیع و پراکنده است و بر اثر حادثه فقط بخشی از آن دچار خسارت می‌شود و همچنین می‌توان آن را به چندین ریسک مستقل تقسیم کرد و برای مورد بیمه از نظر سرمایه، خطرهای بیمه شده و سایر عوامل سرمایه فرست لاس محاسبه کرد در مواردی که محاسبه سرمایه کل مورد بیمه امکان پذیر نبوده و مرتب در حال تغییر است (مثل انبارهای عمومی) از بیمه‌نامه فرست لاس استفاده می‌شود اصولاً در برخی از رشته‌ها تمام اموال در معرض خطر نیستند نظیر سرقت در اینگونه موارد به جای اینکه مورد بیمه به ارزش کل بیمه شود آن را به حداکثر مبلغی که مبین حداکثر خسارت وارده بر اثر تحقق خطر بیمه شده است بیمه می‌کنند در زمینه بیمه‌نامه‌های فرست لاس به ۳ نکته بشرح ذیل باید توجه شود

۱- حداکثر تعهد بیمه‌گر در هر حادثه مبلغ بیمه شده (ارزش فرست لاس) است و به هیچ وجه از آن تجاوز نمی‌کند

۲- حق بیمه بر اساس سرمایه کل تعیین می‌شود لذا بیمه‌گذار موظف است که باز هم ارزش کل مورد بیمه را در حد امکان برای محاسبه حق بیمه اعلام کند

۳- بیمه‌گر در نرخ حق بیمه بر اساس شرایط فرست لاس تخفیف خاص اعمال می‌نماید.

به طور کلی در این نوع بیمه توجه به مسایلی از قبیل تعیین دقیق ارزش‌ها به تفکیک و در حد امکان ارائه اطلاعات صحیح در باره مورد بیمه، تعیین حدود و ثغور قسمت‌های مشترک و ذکر مصالح مورد استفاده، ارائه اطلاعات کافی در مورد وسایل و لوازم و انتخاب خطرات اضافی مناسب به فراخور مورد بیمه قابل توجه است. در اینجا نقش اطلاع و آگاهی بیمه‌گذار کاملاً ملموس است و می‌توان بیمه‌گذاران را در آشناساختن به شرایط و مقررات بیمه راهنمایی کرد. به طور مثال برای منزل مسکونی که به صورت آپارتمانی در طبقه سوم یک ساختمان قرارداد دارد، پوشش خطر سیل لزومی ندارد و یادر مناطقی که اصولاً با توجه به سابقه جغرافیایی هیچ‌گاه در آنجا وزش باد و طوفان وجود نداشته‌اند پوشش طوفان صحیح نمی‌باشد.

خطرات تحت پوشش بیمه‌نامه آتش سوزی نیز به دو بخش:

الف) خطرات اصلی

ب) خطرات تبعی (اضافی) قابل تقسیم است

الف) خطرات اصلی

با خرید بیمه‌نامه آتش سوزی، خود بخود سه خطر آتش سوزی، انفجار و صاعقه تحت پوشش قرار می‌گیرد که از یکدیگر قابل تفکیک نبوده و تعریف هر یک از آنها با توجه به شرایط عمومی بیمه‌نامه آتش سوزی (آئین‌نامه شماره ۲۱ مصوب شورای عالی بیمه) به شرح ذیل می‌باشد:

۱- آتش: مقصود از آتش عبارت است از ترکیب هر ماده با اکسیژن به شرط آنکه با شعله همراه باشد

۲- صاعقه: صاعقه عبارت است از تخلیه بار الکتریکی بین دوابر یا بین ابروزمین که بر اثر القاء دوبار مخالف بوجود آید.

۳- انفجار: هر نوع آزاد شدن ناگهانی انرژی حاصل از انبساط یا بخار را انفجار گویند.

ب) خطرات تبعی (اضافی):

خطرات اضافی (تبعی) آن دسته از خطراتی هستند که به طور مجزا وبدون وجود بیمه آتش سوزی بیمه نمی گردند بلکه مورد بیمه باید در مقابل آتش سوزی بیمه شود تابتوان به تبع آن خسارات وارده به مورد بیمه ناشی از خطرات اضافی راتحت پوشش قرارداداد.

خطرات اضافی بیمه آتش سوزی عبارتند از :

- ۱ - زلزله وآتشفشان: خسارت مستقیم وارد به ساختمانها اعم از مسکونی ،صنعتی وغیر صنعتی وهمچنین اثاثیه ولوازم موجود در آنها قابل جبران است
 - ۲ - سیل :خسارت وارده به مورد بیمه در اثر طغیان رودخانه هاو یاجریان هایز آب خارج از مسیر طبیعی خود به علت ریزش باران بوجود آید تحت پوشش است در این بخش بعضی از خسارات مستثنی شده اند که مهمترین آنها عبارتند از خسارات ریزش ونشست ،خسارات وارد به حصارهاوخسارات ناشی از جزرومد
 - ۳ - طوفان: در بیمه طوفان خسارتهای ناشی از طوفان ،تند باد وگرد باد تحت پوشش قرار می گیرد.
 - ۴ - ضایعات ناشی از برف وباران: خسارات وارده در اثر نشت آب از سقف وبام ساختمانها تحت پوشش است
 - ۵ - ترکیدگی لوله آب: خسارات ناشی از ترکیدن لوله های آب قابل پرداخت است در این بخش خسارات وارده به خود لوله تحت پوشش نیست
 - ۶ - دزدی باشکست حرز: بیمه گر خسارات ناشی از فقدان یا خرابی اموال بیمه شده را که در نتیجه دزدی باشکست حرز روی دهد حداکثر تامبلغ بیمه شده جبران می نماید
- سرقه یادزدی به موارد ذیل اطلاق می شود:
- بالارفتن از دیوار محل استقرار اموال بیمه شده یاشکستن درب ویا خراب کردن دیوار ونظایر آن
 - باز کردن درب به وسیله کلید تقلیبوسایر آلات وادواتی که عادتاً برای باز کردن قفل بکار نمی رود
 - ورود به محل با رعب وتهدید بیمه گذار ویاسایر اعضای خانواده ویا خدمتگذار وی
- ۷ - سقوط هواپیما وهلی کوپتر: خسارات ناشی از سقوط هواپیما وقطعات آن وهمچنین چرخ بال وقطعات آن بروی مورد بیمه بنحویکه موجب بروز خسارت گردد وحداکثر تا سقف بیمه نامه قابل جبران می باشد خسارتهای وارده ناشی از امواج صوتی باشکست دیوار صوتی توسط هواپیماهای جنگی یا هواپیماهایی که مافوق صوت پرواز می کنند از شمول تعهدات این پوشش خارج بوده وجزء استثنائات بیمه نامه می باشد..
- ۸ - انفجار ظروف تحت فشار صنعتی: برای کمپرسورها ودیگ های بخار کاربرد دارد
 - ۹ - اعتصاب شورش وبلوا : دامنه پوشش این خطر عبارتست از خسارات وارده مستقیم به اموال تحت پوشش بیمه نامه که ناشی از شورش ،آشوب وبلوا بوده ومعمولاً می توان گفت که زمانی لفظ شورش وآشوب را اطلاق نمود که تعداد تجمع کنندگان بیش از سه نفر بوده وبا داشتن هدف مشخص جهت نیل به هدف با استفاده از زور وقوه قهریه علیه کسانی که باهدف مخالف هستند به مبارزه برخاسته واقدام به تخریب اماکن وغیره نمایند
 - خسارتهای وارده ناشی از توقیف اموال تحت پوشش وضبط آن توسط دولت وسایر ارگانهای دولتی وانتظامی وخسارت وزیان ناشی از تعطیلی کار تحت پوشش این بیمه نیست .
 - ۱۰ - شکست شیشه: خسارت وارده به شیشه های اموال بیمه شده که ناشی از شکسته شدن باشد جبران می گردد. خسارت هایی نظیر لب پریدگی شیشه ،خط وخرایش روی شیشه وترکهای جزئی تحت پوشش نمی باشد. همچنین خسارتهای وارده به اشیاءهمجوار در اثر شکسته شدن شیشه ویترب جزء استثنائات این بیمه می باشد.

ج) استثنائات بیمه نامه:

- ۱ - خسارت وارد به مسکوکات، پول، اوراق بهادار، اسناد، فلزات قیمتی به هر شکل، جواهرات و مروارید، سنگهای قیمتی سوار نشده و هر گونه اسناد و نسخ خطی و همچنین هزینه بازسازی نقشه، جمع آوری مجدد اطلاعات و یا تنظیم دفاتر بازرگانی.

۲- خسارت ناشی از هر یک از حوادث و وقایع ذیل:

۲-۱- جنگ، جنگ داخلی، آشوب و بلوا، اعتصاب، قیام، انقلاب، کودتا، اغتشاشات داخلی و یا اقدامات احتیاطی مقامات نظامی و انتظامی.

۲-۲- انفجار مواد منفجره مانند دینامیت، تی ان تی و باروت.

۲-۳- فعل و انفعالات هسته‌ای.

۴- زیان حاصل از وقفه در کار و تولید